

Leerplicht in Baarn

Jaarverslag 2020-2021

Inhoud

Inleiding	1
Wettelijk kader	4
Verzuimsoorten	4
Herstart Basis- en Voortgezet Onderwijs	5
Aantallen leerlingen en verzuim Baarnse jongeren	6
Interventies	7
Toelichting op de verzuim en interventiecijfers	8
Toelichting op de verzuim en interventiecijfers	9
Thuiszitters	11
Voortijdig schoolverlaters	13
Dag van de Leerplicht	15
Dag van de Leerplicht	16
Speerpunten schooljaar 2021/2022	17

Inleiding

De start van afgelopen schooljaar leek bijna normaal, leerlingen konden fysiek naar school. Ook de leerplicht was weer van kracht. Helaas voor korte duur, want in het najaar volgde een tweede lockdown. Het aanpassingsvermogen van de leerlingen en de scholen was goed zichtbaar; ze hadden geleerd van de eerste lockdown en de omschakeling ging daarom vlot.

Ook kon men teruggeven op eerder gemaakte afspraken; een uitzonderingsgroep mocht fysiek onderwijs blijven volgen. Examenleerlingen, leerlingen die praktijkgerichte vakken volgden en leerlingen in het voorexamenjaar mochten naar school blijven komen. Ook leerlingen in een kwetsbare positie behoorden tot deze uitzonderingsgroep. Of een leerling in een kwetsbare positie naar school ging, werd door de school

bepaald in overleg met het Lokaal Team Baarn en met ouders/verzorgers.

Verschil met de eerste lockdown was dat het afstandsonderwijs nu ook verplicht was. De scholen konden het verzuim weer melden aan de leerplichtambtenaar. Aan scholen de taak om de aanwezigheid van de leerlingen bij te houden. Door het opvangen van de leerlingen op school in combinatie met het geven van online lessen, was het voor de scholen geen makkelijke opgave om goed in beeld te hebben of alle leerlingen aanwezig waren. Daar kwam bij dat leerlingen niet altijd hun aanwezigheid wilden laten zien door de camera aan te zetten waardoor het voor school moeilijk werd vast te stellen wie de lessen volgde. Ook waren de leerlingen intussen creatiever en werden docenten in de maling genomen met slideshows van selfies waardoor het leek of een leerling de online les volgde. Uiteraard kwamen problemen met de verbinding ook geregeld voor. Dit alles had tot gevolg dat de aanwezigheidsadministratie van de scholen niet volledig betrouwbaar was en verzuimmeldingen over het algemeen gedaan werden vanaf de wettelijk verplichte norm; bij minimaal 16 uur verzuim over 4 weken.

Vervolg Inleiding

Scholen meldden vooral de jongeren die hen opvielen en waarover zij zich echt zorgen maakten. Bijvoorbeeld bij moeizame communicatie met de ouders en de jongere, bij dreigende schooluitval of in gevallen waarbij het ouderlijk toezicht werd gemist omdat ouders een vitaal beroep hadden en hierdoor de kinderen thuis niet of weinig aanstuurden. Soms gecombineerd met zorgen over het gedrag van de leerling en of hun thuissituatie.

We werkten nauw samen met het Lokaal Team Baarn, zeker in die gevallen waarbij het verzuim niet kon worden gestopt zonder de inzet van hulp.

De gesprekken voerden we via Teams of Zoom. Voor veel gesprekken een prima oplossing, hoewel het niet de voorkeur had. De onderlinge interactie verloopt onnatuurlijk en vraagt om (onbesproken) spelregels. Ook is de non-verbale communicatie via een scherm niet goed over te brengen. Wanneer wij inschatten dat juist dit essentieel was voor een gesprek, kozen wij er incidenteel voor de ouders en de jongere toch fysiek uit te nodigen.

Gesprekken vonden plaats in een gespreksruimte die voldeed aan de eisen van de coronamaatregelen.

Niet alleen voor de scholen, leerlingen en hun ouders was het een hectisch jaar. Ook de leerplichtambtenaren

kwamen steeds voor verrassingen te staan en moesten hun inzet afstemmen op de ontwikkelingen. Zij volgden juridische bijscholing om ouders en scholen goed te kunnen wijzen op hun rechten en plichten. Ook was het essentieel om de positie van leerplicht binnen elke coronafase helder te hebben. Het afgelopen schooljaar werd minder verzuim gemeld, maar des te meer advies gevraagd en conflicten voorgelegd. Hoe om te gaan met ouders die kinderen thuis hielden uit angst voor besmetting met corona? Of met ouders die niet wilden dat hun kind op school een mondkapje droeg? Mochten scholen de toegang tot school weigeren als leerlingen zich niet aan de maatregelen hielden en betekende dit dan geoorloofd of ongeoorloofd verzuim? Was een te verwachten quarantaine na een bezoek aan het buitenland geoorloofd verzuim of hadden ouders hiermee rekening moeten houden? Dit zijn zomaar een aantal van die vragen waar zij mee te maken kregen.

De effecten van corona waren niet alleen negatief. Scholen ontwikkelden nieuwe vormen van onderwijs. Lessen en of de organisatie op en rond de school werden efficiënter. Voor ouders was een online contact met de school, het Lokaal Team en of de leerplichtambtenaar makkelijker te

Vervolg Inleiding

organiseren naast hun werk en andere verplichtingen. En gesprekken met meer partijen konden vaak op korte termijn al plaatsvinden; online bij elkaar komen vraagt immers geen reistijd en een ieder kan dit doen vanaf zijn eigen (werk)locatie.

Het online onderwijs was voor sommige jongeren een uitkomst. Jongeren die angst hadden om op school te komen, namen nu vaker deel aan het onderwijs. Ook gedijden sommige kinderen beter bij afstandsonderwijs, wellicht doordat zij beter tot leren kwamen in een prikkelarme omgeving. Voor hen was de herstart naar (gedeeltelijke) fysiek onderwijs in het voorjaar weer lastiger dan voor de andere groep. De basisscholen gingen in februari 2021 weer open. Eind mei 2021 volgden de andere sectoren en waren álle scholen weer volledig open voor fysiek onderwijs. Daarmee eindigde het schooljaar zoals het begon. Hoewel opnieuw en inmiddels extra onderwijsvertraging in te lopen. De scholen gaven aan dat de lockdown vooral invloed had op de sociale cohesie.

We geven in dit verslag inzage in de leerplichtcijfers van dit bijzondere schooljaar.

Afdeling Leerplicht

Mireille en Sabrina, de leerplichtambtenaren van de gemeente Baarn

Wettelijk kader

Kinderen hebben recht op onderwijs. Het recht op onderwijs brengt ook verplichtingen met zich mee.

Leerplicht: vanaf vijf jaar is een kind leerplichtig en moet het naar school. De leerplicht stopt na het twaalfde schooljaar of aan het einde van het schooljaar waarin de jongere 16 jaar is geworden.

Kwalificatieplicht: na de leerplicht blijft de jongere tot 18 jaar verplicht minimaal één dag per week onderwijs te volgen zolang hij of zij nog geen HAVO, VWO of MBO niveau 2 diploma heeft behaald. In enkele gevallen wordt een uitzondering gemaakt.

Tijdens de leer- en kwalificatieplicht moeten ouders zorgen voor een schoolinschrijving en voor het schoolbezoek van hun leerplichtige kind. Vanaf 12 jaar zijn de kinderen zelf ook verantwoordelijk voor hun schoolbezoek.

De leerplichtambtenaar houdt toezicht op de regels rond de leer- en kwalificatieplicht. Deze staan in de Leerplichtwet beschreven.

[!\[\]\(5a132f13505a6571904d622757b7a8f0_img.jpg\) Uitgebreide informatie over de wettelijke kaders van leerplicht](#)

Verzuimsoorten

Absoluut verzuim: een jongere staat niet ingeschreven bij een school, zonder dat hij of zij hiervoor een vrijstelling heeft.

Relatief verzuim: een jongere verzuimt van de lessen zonder geldige reden. Voorbeelden zijn regelmatig te laat komen of spijbelen.

Luxe verzuim valt onder relatief verzuim en betekent dat een jongere buiten de schoolvakanties van school wordt gehouden door ouders voor bijvoorbeeld vakantie.

Scholen zijn verplicht ongeoorloofd verzuim, van 16 uren of meer binnen 4 schoolweken, te melden aan de leerplichtambtenaar.

[!\[\]\(ab4e2b3fc7e7887b7a72f548aa6f5e60_img.jpg\) Meer informatie over de verzuimsoorten](#)

Herstart Basis- en Voortgezet Onderwijs

Na een lockdown van 8 weken openden de basisscholen op 8 februari 2021 weer hun deuren. De scholen maakten moeilijke tijden door met de wisselingen tussen fysiek en online onderwijs. Wethouder Hugo Prakke en de leerplichtambtenaren zetten de leerkrachten van de basisscholen in het zonnetje en bedankten hen voor hun geweldige inzet. De leerkrachten bewijzen elke keer weer echte bikkels te zijn. De blijk van waardering bestond uit een persoonlijk bezoek aan elke school en doosje Baarnse Bikkels van banketbakkerij Veldhuizen.

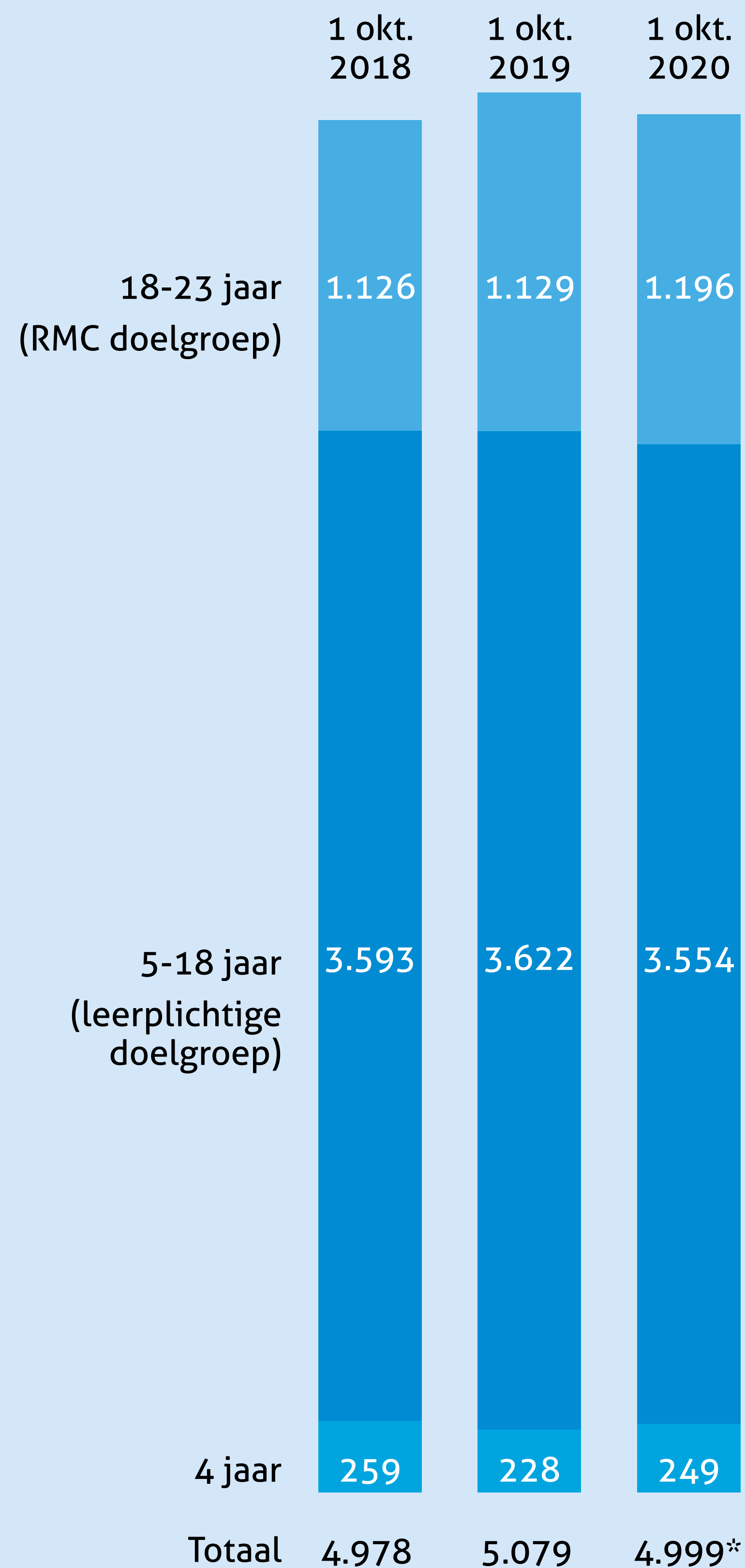
Ook het Voortgezet Onderwijs werd niet vergeten. Waldheim MAVO en het Baarnsch Lyceum mochten begin maart 2021 weer gedeeltelijk open. Wethouder Hugo Prakke en de leerplichtambtenaren bezochten hen in de eerste fysieke schoolweek. Naast enorme dankzegging wensten zij hen ook succes met de hybride constructie van fysieke lessen in combinatie met online onderwijs. De leraren kregen een mini tompouce met daarop een tekst waarmee zij uiting gaven van hun waardering voor hun inzet en flexibiliteit.

Wethouder Hugo Prakke en de leerplichtambtenaren samen met Bettie van Noorloos, directrice van de Aloysius

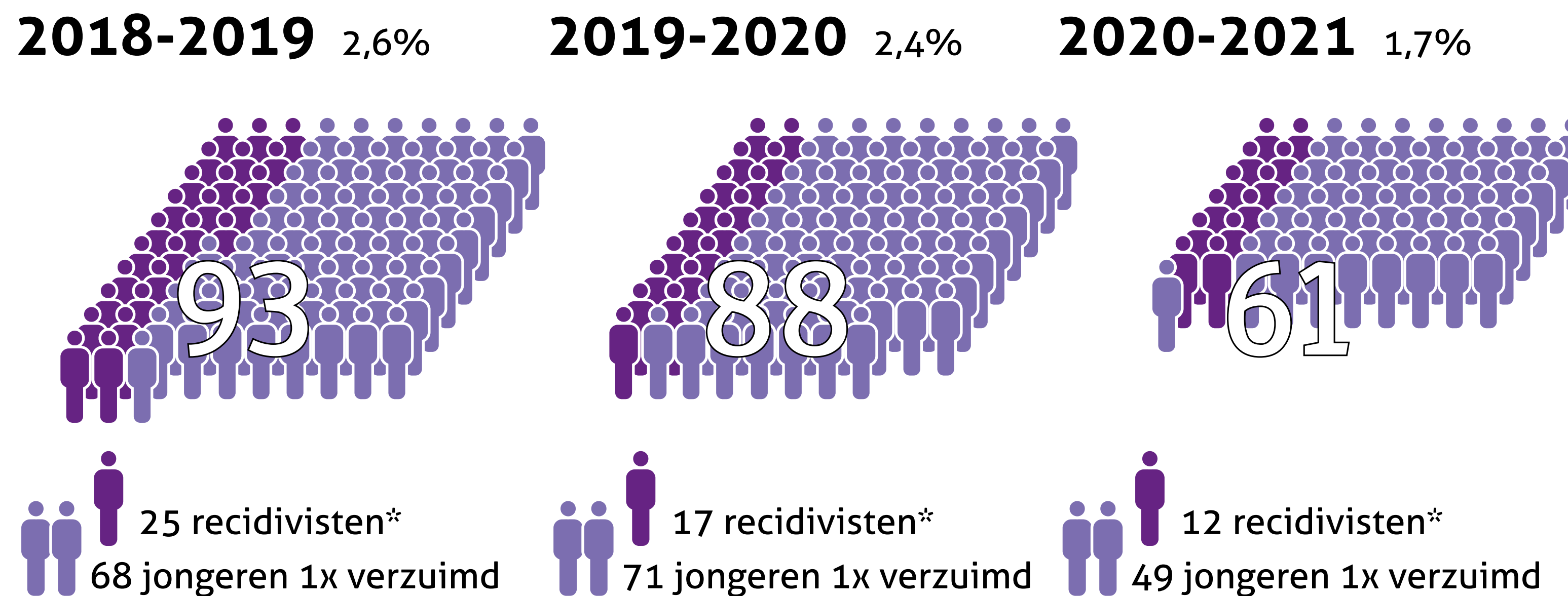
Foto: Roeland de Bruyn

Aantallen leerlingen

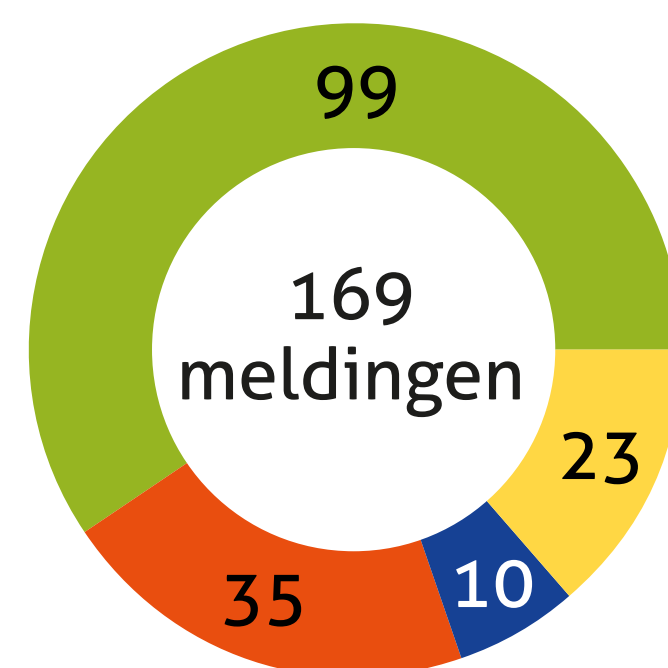

* afgerond op tientallen

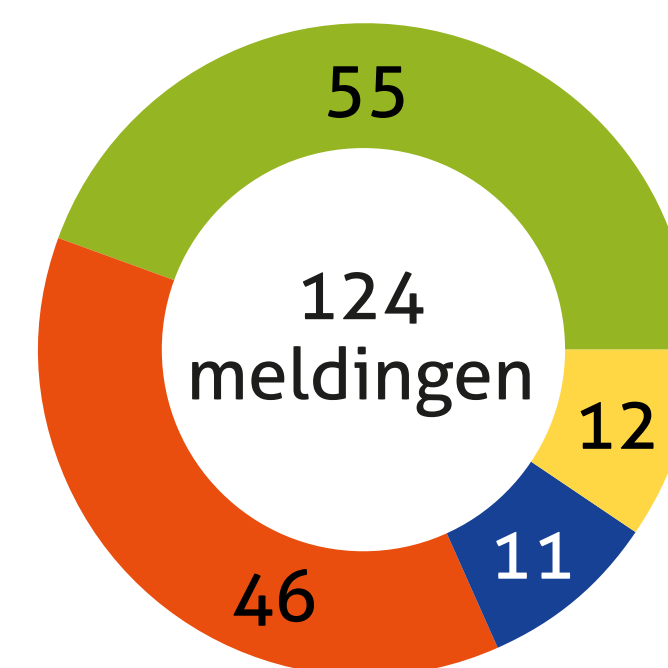
en verzuim Baarnse jongeren

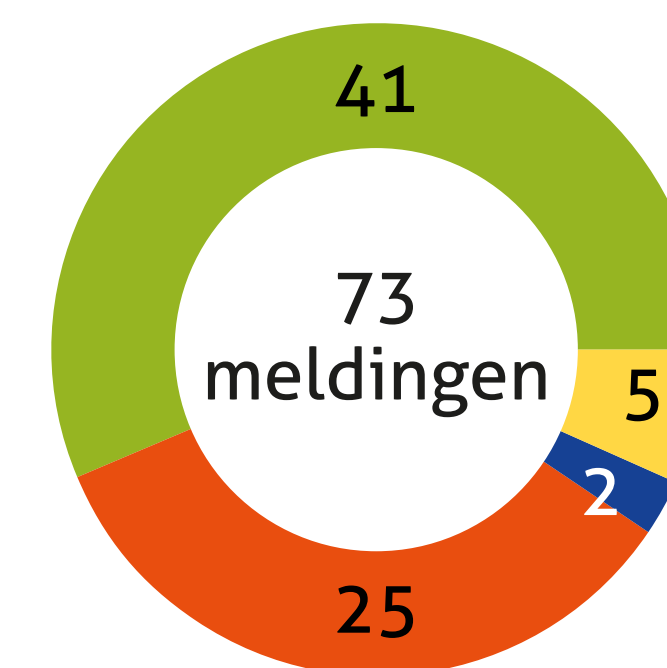
* een jongere die binnen één schooljaar 2 of meer keren heeft verzuimd zonder geldige reden

167x relatief verzuim
inclusief 27x luxe verzuim
(21 PO/ 6 VO)
2x absoluut verzuim

121x relatief verzuim
inclusief 11x luxe verzuim
(7 PO/ 4 VO)
3x absoluut verzuim

69x relatief verzuim
inclusief 4x luxe verzuim
(3 PO/ 1 VO)
4x absoluut verzuim

- (speciaal) basis onderwijs
- voortgezet speciaal onderwijs
- voortgezet onderwijs
- middelbaar beroepsonderwijs

Interventies

De leerplichtambtenaar onderneemt verschillende acties om verzuim te voorkomen of te stoppen. Dit noemen wij interventies.

Zo is er een preventief spreekuur op het Baarnsch Lyceum, waarbij jongeren worden gewezen op de consequenties van verzuim. Beginnend schoolverzuim wordt aangepakt met een waarschuwingsbrief. De leerplichtambtenaar voert verzuimgesprekken met ouders en de jongeren op het gemeentehuis. Wanneer het handig is dat de mentor, de zorgcoördinator en of de orthopedagoog van de school bij het gesprek aanwezig zijn, vindt het gesprek plaats op school. Ook de betrokken hulpverlener, bijvoorbeeld vanuit het Lokaal Team, kan worden uitgenodigd voor het gesprek. Gesprekken met meer partijen dan alleen met de ouders en de jongere noemen we een rondetafelgesprek.

In een enkel geval verwijst de leerplichtambtenaar de jongere naar HALT of maakt een proces verbaal op.

[Meer informatie over de interventies](#)

	2018-2019	2019-2020	2020-2021
Waarschuwingsbrief	20	17	19
Spreekuur	1	1	0
Gesprek op gemeentehuis	31	19	5
Rondetafelgesprek	9	15	13
HALT maatregel	1	1	0
Proces verbaal	5	6	3

Toelichting op de verzuim en interventiecijfers

De invloed van corona is terug te zien in de cijfers. Veel minder gesprekken werden dit jaar gevoerd op het gemeentehuis. Alleen in een uitzonderlijk geval werd een gesprek op het gemeentehuis gevoerd. Vrijwel alle gesprekken vonden telefonisch plaats of online via Zoom of Teams. Ook de rondetafelgesprekken werden digitaal gevoerd.

In het schooljaar 2019-2020 kregen we in het tweede helft van het schooljaar te maken met de invloed van corona, te zien aan de daling in het aantal verzuimmeldingen. Dit schooljaar daalde dat aantal verder; het volledige schooljaar werd beïnvloed door corona en de daarmee samenhangende maatregelen. Hoewel minder verzuim bleef de verhouding in het aantal meldingen vanuit het Voortgezet Onderwijs en het Middelbaar Beroepsonderwijs

ongeveer gelijk. Vanuit het Voortgezet Speciaal Onderwijs (VSO) werd duidelijk minder verzuim gemeld. De landelijke en regionale verzuimcijfers over het afgelopen schooljaar zijn nog niet vrijgegeven. Of regionaal en of landelijk ook dit verzuimbeeld binnen het VSO werd gezien, is nog niet vast te stellen. Op basis van het kleine aantal meldingen in onze gemeente zijn vooralsnog hieruit geen conclusies te trekken. Mogelijk speelde de continuïteit in de fysieke lessen van deze doelgroep in combinatie met betere controle op hun schoolbezoek van hun thuiswerkende ouders hierin een rol.

Vervolg Toelichting op de verzuim en interventiecijfers

Rond de zomervakantie, aan het begin van het schooljaar, zagen gezinnen kans om naar het buitenland op vakantie te gaan. Het was fijn dat dit mogelijk was, velen waren daar aan toe. Helaas respecteerde een enkel gezin de daarvoor aangewezen zomervakantie niet en begon hun vakantie te vroeg of eindigde deze te laat. Dit leverde 3 processen verbaal op.

Het aantal verzuimmeldingen staat niet gelijk aan het aantal verzuimende jongeren; een aantal jongeren verzuimt binnen het schooljaar meerdere keren, dit wordt ook wel recidive genoemd.

Van het aantal jongeren dat in beeld kwam, maakte 19% zich opnieuw schuldig aan verzuim. Dit percentage was vrijwel gelijk aan het schooljaar ervoor, maar minder dan het schooljaar 2018-2019.

	2018-2019	2019-2020	2020-2021
Lichamelijke of psychische gronden	17	16	18
Bedenkingen tegen de richting van het onderwijs	1	2	2
Schoolbezoek in het buitenland	4	0	1
Trekkend bestaand	0	0	0
Volgen van ander onderwijs	1	0	0
Gewichtige omstandigheden	0	2	0

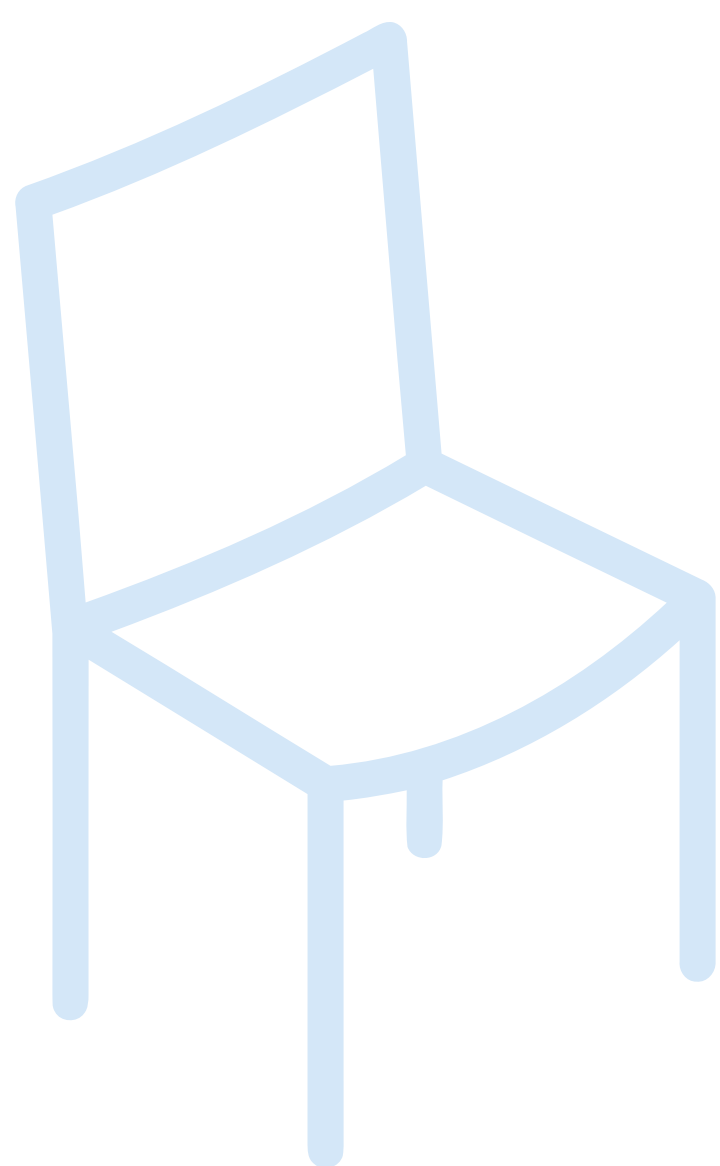

Vrijstellingen

Soms zijn kinderen vrijgesteld van hun leer- en of kwalificatieplicht. Bijvoorbeeld omdat een kind lichamelijk en of geestelijk niet in staat is onderwijs te volgen. Sinds de invoering van Passend Onderwijs is het in sommige gevallen, ook voor kinderen met specifieke zorg en/of onderwijsbehoefte, tóch mogelijk om naar school te gaan. Scholen en de Samenwerkingsverbanden (SWV) spannen zich in om ieder kind een passende onderwijsplek te bieden. De situatie van het kind dat vermoedelijk niet (langer) naar school kan en mogelijk een vrijstelling nodig heeft van schoolbezoek, wordt voorgelegd aan de beoordelingstafel. Het Samenwerkingsverband en de onafhankelijke jeugdarts van de GGD onderzoeken, in overleg met de huidige school, de betrokken hulpverlening en of specialist, of er mogelijkheden zijn voor het kind om tóch naar school te kunnen. Wanneer de afstand tot het onderwijs te groot blijkt, wordt de procedure voor een vrijstelling ingezet.

De gemeente Baarn heeft een groot zorgaanbod voor kinderen en jongeren met een lichamelijke en of verstandelijke beperking en heeft daardoor relatief veel vrijgestelde jongeren.

[Meer informatie over vrijstellingen](#)

Thuiszitters

Een thuiszitter is volgens de landelijke definitie een leerplichtige jongere, die ingeschreven staat op een school, maar zonder geldige reden vier weken of langer niet naar school gaat. In de gemeente Baarn

zijn de thuiszitters volgens de landelijke definitie jaarlijks op één hand te tellen, maar elke thuiszitter is er één teveel. In regionale samenwerking blijven wij ernaar streven dit aantal te reduceren.

2018-2019 8 thuiszitters

	(S)BO	V(S)O	VO	MBO
Aantal bij aanvang schooljaar	1	-	-	1
Aantal later in het schooljaar	1	4	-	1
Aantal van deze thuiszitters:				
langer dan 3 maanden	1	2	-	2
is 18 jaar geworden	-	-	-	1
is verhuisd	-	-	-	1
is inmiddels opgelost	2	1	-	-

2019-2020 7 thuiszitters

	(S)BO	V(S)O	VO	MBO
Aantal bij aanvang schooljaar	-	-	1	1
Aantal later in het schooljaar	-	1	3	1
Aantal van deze thuiszitters:				
langer dan 3 maanden	-	1	3	1
is 18 jaar geworden	-	-	-	-
is verhuisd	-	-	-	-
is inmiddels opgelost	-	1	3	1

2020-2021 6 thuiszitters

	(S)BO	V(S)O	VO	MBO
Aantal bij aanvang schooljaar	-	-	2	-
Aantal later in het schooljaar	-	2	1	1
Aantal van deze thuiszitters:				
langer dan 3 maanden	-	2	2	1
is 18 jaar geworden	-	-	-	-
is verhuisd	-	-	-	-
is inmiddels opgelost	-	1	1	1

Vervolg Thuiszitters

De regio Eem houdt een bredere definitie aan. Leerlingen die in de basis geoorloofd, maar wel grotendeels afwezig zijn op school, worden ook gerekend tot thuiszitters. Thuis zitten om psychische klachten is hier een voorbeeld van. Vaak is moeilijk vast te stellen in hoeverre de jongere belastbaar is met onderwijs. Het komt voor dat deze jongeren gedeeltelijk ook ongeoorloofd afwezig zijn. Door monitoring van de afspraken die rond de leerling

worden gemaakt, wordt de periode van thuiszitten zoveel mogelijk beperkt en de jongere in beeld gehouden. De leerplichtambtenaren zien erop toe dat elke partij zich inzet dat deze leerlingen onderwijs krijgt zodra dit weer kan. Wij houden bij het vaststellen van onze thuiszitters de lokale werkdefinitie aan. De gemeente Baarn telde dit schooljaar 6 thuiszitters.

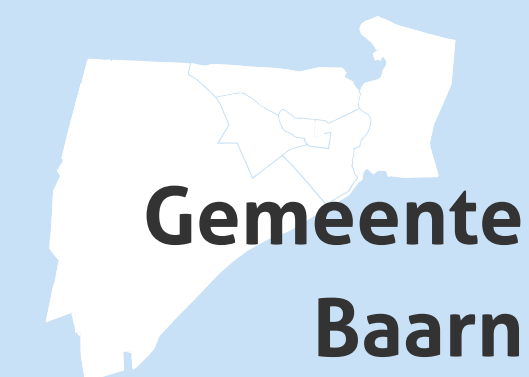
[!\[\]\(eafc244b53721dd1ec133f0772f70fc7_img.jpg\) Meer informatie over thuiszitters](#)

Voortijdig schoolverlaters

Jongeren onder de 23 jaar die uitstromen uit het onderwijs zonder startkwalificatie (HAVO/VWO of MBO niveau 2 diploma) beschouwen we als voortijdig schoolverlater (VSV).

Vanaf de start van de regionale VSV programma's in 2009 daalden de VSV cijfers landelijk en ook in de regio Eem. In 2016 werd de doelstelling – maximaal 25.000 VSV-ers in 2016 – behaald. De nieuwe doelstelling van maximaal 20.000 VSV-ers in 2021 bleek niet haalbaar. Het aantal nam zelfs twee schooljaren toe. Een mogelijke verklaring voor deze toename was de aantrekkende arbeidsmarkt.

2017-2018	2018-2019	2019-2020
25.574 (1,9%)	26.894 (2,0%)	22.785 (1,7%)
901 (1,6%)	917 (1,7%)	857 (1,6%)
39 (2,1%)	29 (1,6%)	21 (1,2%)

Voortijdig schoolverlaters in Baarn

Vervolg Voortijdig schoolverlaters

Landelijk is weer een daling waar te nemen. In de gemeente Baarn daalde het aantal vorig jaar al en dit jaar daalde het verder van 29 naar 21, een percentage van 1,2% op het aantal onderwijsdeelnemers. Dit is een mooi resultaat ten opzichte van de lichtere daling in Nederland en in de regio Eem en Vallei. De VSV aantallen binnen de gemeente Baarn fluctueren en laten zich moeilijk voorspellen. Onze invloed op deze aantallen ligt binnen de regionale samenwerking. In de regionale VSV aanpak 2020-2022 ligt de nadruk op het versterken van afstemming en samenwerking bij de overstap van de ene naar de andere school.

Mooi landelijk nieuws: op 12 maart 2020 ondertekenden verschillende partijen waaronder VNO-NCW,

MKB Nederland, MBO Raad en het ministerie van Onderwijs de intentieverklaring die het zonder diploma aan het werk gaan van jongeren een halt toe moet roepen. Vanwege de aantrekkelijke arbeidsmarkt zijn er sterke signalen dat jongeren er vaker voor kiezen om zonder startkwalificatie aan het werk te gaan. Ook lijken steeds meer werkgevers jongeren al een baan aan te bieden zonder dat ze een diploma hebben (ook wel groenpluk genoemd). Uit het verleden blijkt dat jongeren die geen startkwalificatie hebben, in economisch mindere tijden, weer als eerste op de stoep staan. De beroepsbegeleidende leerweg (BBL) is de perfecte mogelijkheid om én aan het werk te zijn én toe te werken naar een diploma. In de intentieverklaring wordt ingezet op het maken van afspraken tussen verschillende partijen, zodat als een jongere ongediplomeerd aan het werk gaat er alles aan gedaan wordt om de werkplek om te zetten naar een BBL-plek.

[!\[\]\(6605b201d6f14d9b3bcb8ab5f274d107_img.jpg\) Meer informatie over voortijdig schoolverlaters](#)

Dag van de Leerplicht

Op de Dag van de Leerplicht wordt ieder jaar stil gestaan bij het belang en het recht op onderwijs. Op deze dag, 18 maart 2021, brachten de leerplichtambtenaren een werkbezoek aan Plezier in Zorg – een organisatie die zich inzet voor kinderen en jongeren die (tijdelijk) niet naar school gaan. Plezier in Zorg biedt hen verschillende vormen van begeleiding en leer-werktrajecten. Dat doen ze met maatwerk, veel begeleiding en grote betrokkenheid. Ook voor een enkel kind uit Baarn.

Ieder kind heeft recht op passend onderwijs. Een aantal kinderen is om lichamelijke en of geestelijke redenen niet in staat onderwijs te volgen. Deze zijn dan vrijgesteld van hun leerplicht en een aantal heeft – bijvoorbeeld bij Plezier in Zorg – een dagbesteding. De meeste kinderen gaan naar school en krijgen de aandacht en begeleiding die bij hen past. Soms kan een kind in het onderwijs zijn of haar plek niet vinden. In heel veel gevallen is dat tijdelijk en gaat het snel weer goed.

De leerplichtambtenaren met de initiatiefnemers van dagbesteding Plezier in Zorg, Hayler Tamboer en Jeroen Verhoeven

Foto: Arie van de Groep

Vervolg Dag van de Leerplicht

Maar soms vraagt een scholier intensieve persoonlijke aandacht en dreigt hij of zij toch uit te vallen van school. In samenwerking met de school kan in zulke gevallen Plezier in Zorg een goede (time out) plek bieden met uitzicht op terugkeer naar het reguliere of speciale onderwijs. Initiatiefnemers Hayler Tamboer en Jeroen Verhoeven zetten zich daarvoor in. De kinderen en jongeren waarmee ze werken bieden ze structuur, kennis en vaardigheden voor het omgaan met elkaar, maar ook met frustraties. En verder een gevarieerde dagbesteding in koken, techniek of een atelier. Daarbij wordt veel en vaste begeleiding ingezet. Scholieren krijgen op die manier voldoende persoonlijke aandacht.

Plezier in Zorg is gevestigd in Soesterberg en Hilversum en ontvangt kinderen en jongeren uit de hele regio. Kinderen hebben recht op leren en we willen voorkomen dat kinderen thuis komen te zitten. Initiatieven als dit zijn belangrijk om te zorgen dat er niemand buiten de boot valt en er uitzicht is en blijft op terugkeer naar een geschikte plek in het onderwijs.

Speerpunten schooljaar 2021/2022

- Registratie leerplichtambtenaar in kwaliteitsregister KRSD
- Regionale evaluatie vrijstellingsprocedure via beoordelingstafel
- Aandacht voor de kwetsbare jongeren door het afstandsonderwijs
- Start nieuwe leerplichtambtenaar Marlous van de Kamp
- Her- en bijscholing leerplichtambtenaar voor behoud BOA bevoegdheid
- Scholen attenderen op de regelgeving van de Variawet bij combinaties zorg (hulp) en onderwijs

Ontwerp: Studio Bosgra Foto's: Johan Bosgra tenzij anders vermeld

gemeente Baarn